

runda kalan Celâlûddeve bunların ikisinde Kerh'teki Alevîler'in nakibine sığınmış, üç defa da vassâl emirlerden ve diğer hükümdarlardan yardım istemiştir. 423'teki (1032) isyan sırasında veziri Amîdûddeve askerler tarafından yakalanıp sokaklarda sürüklendiği gibi kendisi de benzeri veya daha kötü durumlarla karşılaşmıştır. Ayyârlar ve be-devîler halkın malını yağmalayarak ve yol keserek ülkede huzur bırakmamışlardır. Hatta ayyârlar, reisleri Burcumî adına hutbe okunmasını isteyecek kadar ileri gitmişlerdir. Öldüğünde nüfuz ve hâkimiyeti sadece Bağdat ve çevresine münhasır kalmıştı. Vâsıt, oğlu el-Melikü'l-Azîz'in elindeydi. Basra ve Hûzistan Ebû Kâlicâr tarafından topraklarına katılmıştı.

Celâlûddeve oyun ve avcılığa, özellikle çevgâna düşkündü. İyi bir hattat ve samimi bir Şîî idi. Hz. Ali ve Hz. Hüseyin'in türbelerini ziyarete giderken onlara saygısından dolayı en az 1 fersahlık (6-8 km.) mesafeyi yürüyerek katederdi. Meşhur edip Nasr b. Ya'kûb ed-Dîneverî ile Şâfiî fakihi Mahmûd b. Hasan el-Kazvî'nin onun yakın dostlarıydı.

BİBLİYOGRAFYA :

Azîmî Tarihî (Selçuklular Dönemiyle İlgili Bölümler: h. 430-538) (trc. ve nşr. Ali Sevim), Ankara 1988, s. 6-7; İbnü'l-Cevzî, *el-Muntaẓam*, VIII, 35, 57, 64, 72-73, 78-79, 82-83, 89, 91, 104-105, 116-118; İbnü'l-Esir, *el-Kâmil*, IX, 361-362, 366, 374, 408, 430-431, 446, 453, 455, 459, 471, 489, 514, 516; Ebû'l-Fidâ, *el-Muhtaşar*, II, 166; Nüveyrî, *Nihâyetü'l-ereb*, XXVI, 250 vd.; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, XII, 52; Mafizullah Kabîr, *The Buwayhid Dynasty of Baghdad*, Calcutta 1964, s. 102-109; H. Busse, *Chalif und Grosskörnig: Die Buyiden im Iraq (945-1055)*, Beirut 1969, s. 91, 96, 102, 103, 139, 187, 211, 232, 324, 336, 370, 398, ayrıca bk. İndeks; M. Altay Köymen, *Tuğrul Bey ve Zamanı*, İstanbul 1976, s. 36-37; Bosworth, *İslâm Devletleri Tarihî*, s. 119 vd.; Abdülmecîd Ebû'l-Fütûh Bedevî, *et-Târîhu's-siyâsî ve'l-fikrî*, Cidde 1403/1983, s. 178, 198; K. V. Zetterstéen, "Celâlûddeve", *İA*, III, 60-61; a.mlf., "Djalâl al-Dawla", *El²* (İng.), II, 391; Sâdik Seccâdî, "Âl-i Büveyh", *DMBİ*, I, 632.

AYDIN TANERİ

CELÂLZÂDE MUHYİDDİN AMÂSÎ

Fâtih Sultan Mehmed devrinde
şöhret bulan Osmanlı hattatı.

Amasyalı olup meşhur hattat Celâl Amâsî'nin oğlu, Cemal Amâsî'nin kardeşi, Şeyh Hamdullah'ın halazadesidir. Amasya'da valilik yapan Şehzade II. Bayezid'in sanatkârları teşvik ve himaye

etmesi sonucu bir kültür ve sanat merkezi haline gelen bu şehirde yetişmiştir. **Aklâm-ı sitte**'yi babasından öğrenerek icâzet aldı. İçinde bulunduğu çevrenin hat sanatına olan rağbet ve desteğiyle kendini yetiştirerek Fâtih devrinin (1451-1481) ünlü hattatları arasına girdi.

Hayatı hakkında çok az bilgi bulunmakla beraber Celâlzâde'nin 'yaklaşık 100 yıl yaşadığı ve Kanûnî Sultan Süleyman zamanında da hayatta olduğu bilinmektedir. *Gülzâr-ı Savâb*'da kaydedildiğine göre Kanûnî cülusunun ilk aylarında, dedesinin dostu Şeyh Hamdullah'ı saraya davet ederek kendisinden bir Mushaf-ı Şerif yazmasını istedi. Hamdullah ihtiyarlığını ileri sürerek Celâlzâde'yi tavsiye etti. Bunun üzerine Celâlzâde Amasya'dan davet edilerek bir mushaf yazmakla görevlendirildi. Mushafın yazılması bittikten sonra kendisine 1000 filori câize verildi. Ayrıca İstanbul'da kalması için yapılan teklifi kabul etmeyip memleketine döndü ve orada vefat etti.

Anadolu'nun yedi büyük hat üstadından biri kabul edilen Celâlzâde Muhyiddin'in yazısının bilinen tek örneği, Ekrem Hakkı Ayverdi koleksiyonunda bulunan nesih hatla yazılmış "Kaşidetü'l-bür'e"-dir. XV. yüzyıl Osmanlı hattının karakterini taşıyan bu eser, onun Yâkût el-Müstasımî yolundan farklı, daha sevimli ve yuvarlak harfleriyle yeni bir üslûbun sahibi olduğunu göstermektedir. *Menâkıb-ı Hünerverân*'da, "Celâloğlu ki hattât-ı cihândır / Nazîri gelmemiş nesh ü celîde" beytiyle onun nesih ve celîde üstat olduğu ifade edilmektedir.

Celâlzâde Muhyiddin Amâsî'nin nesih hatla istinsah ettiği Kaşidetü'l-Bürde'nin ilk sayfası (Ayverdi, *Fatih Devri Hattatları*, rs. 27)

BİBLİYOGRAFYA :

Âlî, *Menâkıb-ı Hünerverân*, s. 30; *Gülzâr-ı Savâb*, s. 19; Suyolcuzâde, *Devhatü'l-küttâb*, s. 116; Müstakimzâde, *Tuhfe*, s. 515; Mustafa Hilmi Efendi, *Mizânü'l-hat*, Millet Ktp., Ali Emîrî, Tarih, nr. 812, s. 142-143; Habib, *Hat ve Hattâtân*, İstanbul 1306, s. 82, 83; Fevzi Olcay, *Amasya Meşâhiri*, İÜ Ktp., TY, nr. 9382, s. 150; *Amasya Tarihî*, I, 222; Ayverdi, *Fâtih Devri Hattatları*, s. 47, 48; Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihî*, II, 515.

MUHİTTİN SERİN

CELÂLZÂDE MUSTAFA ÇELEBİ

(ö. 975/1567)

Osmanlı tarihçisi, nişancı.

"Koca Nişancı" lakabı ile şöhret bulmuştur. Meslek hayatı Rumeli'nin çeşitli kazalarında geçen Tosyalı Kadî Celâleddin'in (ö. 935/1528) üç oğlunun en büyüğüdür. Doğum tarihi kesin olarak bilinmemekle beraber kendisi *Selîmnâme* adlı eserinde, 964'te (1557) nişancılıktan emekli olduğunda yaşının yetmişe yaklaştığını belirttiğine göre 895-896 (1490-1491) yıllarında doğduğu kabul edilebilir. Medrese tahsilini Sahn-ı Semân dânişmendliğine kadar sürdüren Celâlzâde Mustafa, 922'de (1516) Vezir Pîrî Mehmed Paşa ile nişancı Seydi Bey'in himayesiyle Dîvân-ı Hümâyûn kâtipliğine tayin edilerek devlet hizmetine girdi. Yavuz Sultan Selim'in vezirlerden gizli tutmak istediği işlere ait yazıları kaleme aldırarak Mustafa Çelebi, padişahın bizzat yazdırdığı fermanlarda usule aykırı gördüğü ifadelerin düzeltilmesini arzetmekten çekinmezdi. Aynı zamanda Pîrî Paşa'nın altı yıl süreyle tezkireciliğini de yaptı. Pîrî Paşa'nın 1523'te emekliye ayrılmasıyla vezirîâzamlığa devlet işlerinde hiç tecrübesi olmaksızın doğrudan doğruya saraydan terfi ettirilen İbrâhim Paşa, Celâlzâde'yi geniş bilgi ve becerisi sebebiyle aynı hizmette kullandı. 1524'te İbrâhim Paşa, Hâin Ahmed Paşa'nın isyanından sonra incelemeler ve yeni düzenlemeler yapmak üzere Mısır'a gönderildiğinde Celâlzâde Mustafa'yı da beraberinde götürdü. Bu çalışmaların sonucunda çıkarılan yeni Mısır kanunnâmesinin düzenlenmesinde Mustafa Çelebi önemli bir rol oynamış olmalıdır.

Celâlzâde Mısır'dan döndükten hemen sonra reisülküttâb oldu (931/1525) ve on yıl bu görevi sürdürdü. Reisülküttâb olarak Kanûnî Sultan Süleyman'ın İrakeyn Seferi'ne katılan Celâlzâde Mustafa Çelebi, Bağdat'a girildikten üç gün

sonra toplanan divanın kararıyla, yolda ölmüş olan Seydi Bey'in yerine nişancılığa tayin edildi (Aralık 1534).

XVI. yüzyılda bir nişancıda aranan başlıca iki özellik, resmî yazışmaların "inşâ"-sında ustalık ve devlet kanunlarında uzmanlıktı. Yirmi üç yıl aralıksız olarak nişancılık hizmetinde bulunan Mustafa Çelebi bu niteliklerin ikisine de tam olarak sahipti. Ferman, menşur, nâme gibi padişah adına çıkarılan yazılarda Celâl-zâde'nin kullandığı hitaplar ve ifade biçimleri, en az XVII. yüzyılın ilk çeyreğine kadar Osmanlı bürokrasisinde örnek tutulmuştur. Kendisinden sonra düzenlenen birçok kanunnâmede kanunların geçerliliği için Celâl-zâde'nin yetkili merci olarak anıldığı görülmektedir. Sağlam bir medrese öğrenimi görmüş olan Celâl-zâde, Osmanlı örfi hukukunu oluşturan kanunların yalnız birbiriyle değil aynı zamanda şeriatla bağdaşmaları yolunda çok emek vererek bu hususta Şeyhülislâm Ebüssuûd Efendi ile iş birliği yapmıştır. Osmanlı kanunlarının tutarlı ve kullanışlı bir hukuk sistemi olarak geliştirilmesinde, nişancıya "müftî-i kânûn" denilecek kadar bu hukukun itibarının artmasında, hatta Sultan Süleyman'a "Kanûnî" lakabının verilmesinde Celâl-zâde Mustafa'nın büyük payı olduğu şüphesizdir. Hizmetleri padişah tarafından takdir edilerek *has**'ları o zamana kadar hiçbir nişancıya nasip olmayan 300.000 akçeye çıkarıldı. 1557'de emekli olduğunda Kanûnî onu iki yönden mükâfatlandırdı. Seleflerinden hiçbirine gösterilmemiş bir lutf olarak nişancılık haslarının tamamını üstünde bıraktığı gibi törenler ve seferlerde padişahın maiyetinde bulunma şerefine bahşeden müteferrikalık rütbesine de kavuştu. Nev'îzâde Atâî ve Peçuyul İbrâhim Celâl-zâde'nin müteferrikabaşı ol-

masından bahsediyorlarsa da yetmiş yaşlarında bulunan ve askerî tecrübesi olmayan bir kişinin ocağın kumandanlığına getirilmiş olabileceği şüphelidir.

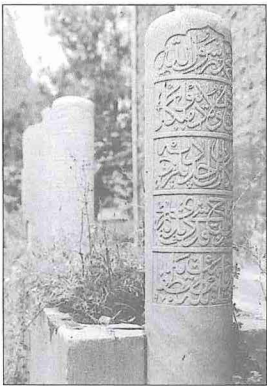
Celâl-zâde'yi yakından tanıyan ve onun hayranı olan Gelibolulu Mustafa Âlî'nin *Künhü'l-ahbâr*'da anlattığına göre nişancılikten çekilmesine Vezîriâzam Rüstem Paşa'nın bir oyunu sebep olmuştur (bk. Uzunçarşılı, *Belleter*, sy. 87, s. 398). Rüstem Paşa Celâl-zâde'yi sevmediği için kendisine, nişancılikten çekildiği takdirde yerine o sırada divan kâtibi bulunan oğlu Mahmud'un tayin edileceğine dair söz vermiş, bunun üzerine Mustafa Çelebi istifa etmiştir. Ancak yerine oğlu getirilmeyip reisülküttâblık ve defterdarlık hizmetlerinde bulunmuş olan Eğri Abdizâde Mehmed Bey tayin edilmiştir. Celâl-zâde ise emekli olduktan sonra kalemeye aldığı eserlerde kendi özgeçmişinden bahsederken bu hususu sükûtle geçiştirerek nişancılikten sırf yaşlılık sebebiyle çekildiği intibahı vermektedir. Müteferrika olarak katıldığı Sigetvar seferi esnasında Eğri Abdizâde Mehmed'in âni ölümü üzerine yeniden nişancılığa getirilen (1566) Celâl-zâde Mustafa'nın bu tayini Kanûnî Sultan Süleyman'ın ölümünün gizli tutulduğu günlere rastlamaktadır. On üç ay kadar süren bu ikinci nişancılığı ölümüyle sona ermiştir.

Kaynakların hepsi Celâl-zâde Mustafa'nın cömertliğinden ve şefkatinden bahsetmektedir. Eyüp'te kendisine atfen Nişancı (bir zamanlar Nişancılar) adını alan semtte yaptırdığı bahçeli konak, âlim ve ediplerin sürekli uğradıkları bir yer olmuştur. Bu kişilerle sohbetten çok hoşlanan Mustafa Çelebi şairlerin himayesini de üstlenerek onlara yüksek câizeler verirdi. Eyüp'te evinin yakınında bir cami, bir Halvetî tekkesi ve Mimar Sinan'ın eseri olan bir hamam yaptırmışsa da bunlardan yalnız cami (Nişancı Camii) bugün ayakta kalmış durumdadır. Celâl-zâde Mustafa'nın mezarı bu caminin bahçesinde, kendisinden önce ölen (1565) kardeşi Celâl-zâde Sâlih Çelebi'nin kabrinin yanındadır.

Eserleri. A) Tarihe Dair Eserleri. 1. *Tabakâtü'l-memâlik**. Tam adı *Tabakâtü'l-memâlik ve derecâtü'l-mesâlik* olan eser, Kanûnî Sultan Süleyman döneminin 1555 yılına kadarki olaylarını ihtiva eder. Bazı bölümlerine *Fetihnâme-i Rodos*, *Mohaçnâme* ve *Fetihnâme-i Karaboğdan* adlarıyla ayrı olarak da rast-

lanmaktadır. Birkaç aşamada yazıldığı ve ilk tertibinin 1534'e kadar tamamlandığı anlaşılan (bk. Kappert, *Geschichte*, s. 13-14) *Tabakâtü'l-memâlik* son şeklini Celâl-zâde'nin emekli oluşundan sonra ve en geç 968'de (1561) almıştır. Eserin tıpkıbasımı Petra Kappert tarafından yapılmıştır (Wiesbaden 1981). **2. *Meâsir-i Selim Hânî***. Daha çok *Selimnâme* adıyla anılan ve *Tabakâtü'l-memâlik* tamamlandıktan sonra yazılan eser, Yavuz Sultan Selim'in şehzadeligi, kardeşleriyle olan taht mücadelesi ve saltanat döneminin olaylarını anlatır. Eserin önsözünde, Sultan Selim hakkında yazılmış kitapların hepsinin olayların iç yüzünden habersiz kişilerin duydukları yanlış rivayetlere ve uydurmalara dayandığını, kendisinin ise devlet idaresindeki mevkiinden dolayı gerçekleri bildiğini ileri süren Celâl-zâde, özellikle Selim'in babasına karşı ayaklanmış olduğu görüşünü yalanlamak çabasındadır. Müellif, padişahın askerî seferlerini menzil menzil anlatan "rûznâme" niteliğindeki özlü bölümlerin dışında genellikle süslü bir üslup kullanmaktadır. Sanatkârane inşasıyla ve aralara soktuğu manzum yorumlarıyla Celâl-zâde Mustafa, olayların objektif ayrıntılarını kaydetmekten çok olup bitenleri belli bir görüş açısından değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Osmanlı Devleti'ni idealleştirmek, gerek dış düşmanlarını gerekse iç düzenini tehdit eder görünen kişileri kötülemek eğilimlerini taşıyan bu görüş gereğince Sultan Selim, padişahlığı ve zaferleri doğuştan takdir edilmiş bir şehzade olarak gösterildiği gibi başlıca rakibi Şehzade Ahmed ve onun tarafını tutan vezirler Allah'ın iradesini anlamamakla, sefahate düşkünlük ve sorumsuzlukla suçlanmaktadır. *Meâsir-i Selim Hânî*'nin Selim'in cülûsuna kadarki kısmının tenkitli metni ve İngilizce çevirisi Oxford Üniversitesi'nde doktora tezi olarak hazırlanmıştır (bk. bibl.). Bütün metni ise aslî diliyle transkripsiyonlu ve ayrıca günümüz Türkçesine daha yakın bir dile aktarılmış olarak Kültür Bakanlığı yayınları arasında çıkmıştır (Ankara 1990). İlmî bir iddiası olmayan ve yer yer yanlışlar ihtiva eden bu yayın Celâl-zâde'nin *Selimnâme*'si hakkında genel bir fikir verebilir.

B) Din ve Ahlâkla İlgili Eserleri. 1. *Mevâhibü'l-hallâk fi merâtibi'l-ahlâk*. Emeklilik döneminde yazılan eser, elli altı bab halinde ahlâkı ilgilendiren çeşitli konu-

Celâl-zâde
Mustafa
Çelebi'nin
Nişancı
Camii
haziresindeki
mezarı -
Eyüp /
İstanbul

ları ele almaktadır. 2. *Delâil-i Nübüvvet-i Muhammedî** ve *Şemâil-i Fütüvvet-i Ahmedî*. 1552-1557 yılları arasında kaleme alınmış görünen bu eser, Molla Miskin diye tanınan Horasanlı Muînüddin Muhammed b. Abdullah el-Ferâhî'nin (ö. 954/1547) *Me'âricü'n-nübüvve fi me-dârici'l-fütüvvve* adlı Farsça siyer kitabının Türkçe çevirisidir. 3. *Hedîyyetü'l-mü'mînîn*. Çeşitli dinî konulara dair küçük bir risâledir. 4. *Cevâhirü'l-ahbâr fi hasâili'l-ahyâr*. Ebû Hafs Sirâcüddin Ömer b. İbrâhîm el-Ensârî'nin Kur'an'daki Kissa-i Yûsuf'a dair *Zehrü'l-kimâm* adlı Arapça eserinin Türkçe tercümesi olup 972'de (1565) yazılmıştır (din ve ahlâkla ilgili eserleri ve bunların yazma nüshaları hakkında daha geniş bilgi için bk. Uzunçarşılı, *Belleten*, sy. 87, s. 411-415).

Eserlerinin çoğunda kendi manzumeleri bulunan, bazı kaside ve gazelleri olduğu da bilinen Celâlzâde Mustafâ'nın divanı yoktur.

BİBLİYOGRAFYA:

Celâlzâde, *Tabakâtü'l-memâlik ve derecâtü'l-mesâlik* (faksimile nşr. P. Kappert: *Geschichte Sultan Süleymân Kânûnîs von 1520 bis 1557, oder Tabakât ül-Memâlik ve Derecât ül-Mesâlik von Celâlzâde Muştafâ genannt Koça Nişancı*), Wiesbaden 1981; a.mlf., *Selîmnâme* (nşr. Ahmet Uğur — Mustafa Çuhadar), Ankara 1990; Celia J. Kerslake, *A Critical Edition and Translation of the Introductory Sections and the first Thirteen Chapters of the "Selîmnâme" of Celâlzâde Muştafâ Çelebi* (doktora tezi, 1975), Oxford University; a.mlf., "The Selîm-nâme of Celâl-zâde Muştafâ Çelebi as a Historical Source", *Turcica*, IX/2-X, Paris 1978, s. 39-51; Sehi, *Tezkire*, s. 33-34; Aşık Çelebi, *Meşâirü's-şuarâ*, vr. 134* -135*; Latîfi, *Tezkire*, s. 335-337; Atâi, *Zeyl-i Şekâik*, s. 113-114; Peçuyul İbrâhîm, *Târih*, s. 43; Uzunçarşılı, *Merkez-Bahriye*, s. 215, 220, 225-226; a.mlf., "Onaltıncı Asır Ortalarında Yaşamış Olan İki Büyük Şahsiyet: Tosyalı Celâlzâde Mustafa ve Salih Çelebiler", *TTK Belleten*, XXII/87 (1958), s. 391-441; U. Heyd, *Studies in Old Ottoman Criminal Law* (nşr. V. L. Ménage), Oxford 1973, s. 23-26; Josef Matuz, *Das Kanzleiwesen Sultan Süleymâns des Prachtigen*, Wiesbaden 1974, s. 30-32, ayrıca bk. İndeks; Petra Kappert, "Muştafâ b. Celâls "Tabakât el-memâlik" als Quelle für die osmanische Geschichte des 16. Jahrhunderts", *Studi Pre-ottomani e Ottomani: Atti del Convegno di Napoli* 1974, Napoli 1976, s. 135-141; Cornell H. Fleischer, *Bureaucrat and Intellectual in the Ottoman Empire: The Historian Mustafa Âli (1541-1600)*, Princeton 1986, bk. İndeks; Agâh Sirri Levend, "Ümmet Çağında Ahlâk Kitaplarımız", *TDAY Belleten*, sy. 234 (1963), s. 98; M. Tayyib Gökbilgin, "Celâl-zâde", *İA*, III, 61-63; V. L. Ménage, "Djalâlzâde Muştafâ Çelebi", *EI²* (İng.), II, 400.

CELIA J. KERSLAKE

CELÂLZÂDE SÂLİH ÇELEBİ

(ö. 973/1565)

Kanûnî Sultan Süleyman devrinin tanınmış âlimi.

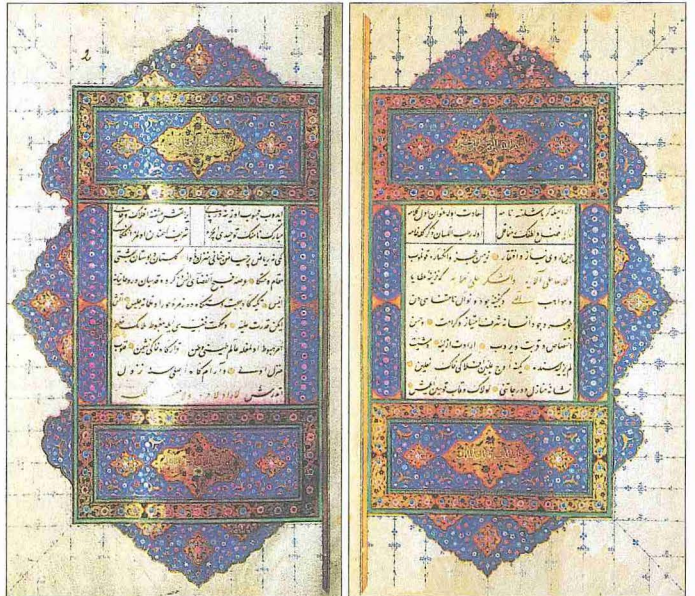
Nişancı Celâlzâde Mustafa Çelebi'nin kardeşidir. Babasının kadılığı sırasında 900 (1494-95) yılı civarında Vulçitrin'de doğdu. Tahsilini tamamladıktan sonra Kemalpaşazâde'ye intisap ederek derslerine devam etti. Ayrıca Hattat Şeyh Hamdullah'tan hat dersleri aldı; Kemalpaşazâde'nin tarihe ve fıkha dair bazı eserlerini temize çekti.

1520'de Kanûnî Sultan Süleyman'ın tahta çıkışı münasebetiyle, âdet üzere bütün ulemâya dânişmend*lerinden ileri gelenlerini mülâzım verme hakkı tanındığında, Kanûnî'nin hocası Hayreddin Efendi'nin yeterli sayıda talebesi olmadığından Sâlih Çelebi Kemalpaşazâde'den ayrılarak Hayreddin Efendi'nin talebeleri arasında mülâzım oldu. Ancak bu hareketi vefasızlık sayılarak tenkit edildi (Kınalızâde, I, 548). Böylece 25 akçe yevmiye ile Edirne'de Saraciye Medresesi müderrisliğine gönderildi. Bu görevi sırasında Kanûnî'nin Belgrad, Rodos ve Budin seferlerine dair eserini kaleme aldı. Ayrıca Vezîriâzam İbrâhîm Paşa'nın faaliyetleri hakkında yazdığı ve muhtemelen ağabeyi Mustafa Çelebi vasıtasıyla paşaya sunduğu manzumeleri çok beğenildi ve görevi İstanbul Murad Paşa Medresesi'ne nakledildi. Burada uzun süre müderrislik yaptıktan sonra 1535'te 40 akçe ile Divanyolu'nda Atik Ali Paşa Medresesi'ne geçti. Vezîriâzam Ayas Paşa'ya yazdığı kasideleri beğeni-

lerek bir süre sonra Sahn-ı Semân müderrisliğine getirildi (1536). Bu sırada Kanûnî'nin isteği üzerine Firûz Şah hikâyelerini kısa zamanda Farsça'dan Türkçe'ye tercüme ederek padişaha takdim etti. Ardından da 1542'de Edirne Beyazıt Medresesi müderrisi oldu.

Sâlih Çelebi, ilme ve talebe yetiştirmeye olan hevesi sebebiyle daima müderrisliği tercih etmiş de meslek hayatında bazı önemli kadılıklarda da bulunmuştur. 1544'te Halep kadılığına tayin edilince buraya gitmek zorunda kalmış, iki ay sonra Mısır Beylerbeyi Hadım Dâvud Paşa hakkındaki ithamları araştırmak ve Mısır evkafını teftiş etmekle görevlendirilmiş, bu zor işi de kısa zamanda tamamlayarak İstanbul'a dönmüştür. Bu sırada Halep kadılığı yeniden kendisine verilmek istendiyse de kabul etmediğinden İstanbul Beyazıt Medresesi müderrisliğine tayin edildi (1546). Ancak bu görevi kısa sürdü, tekrar kadılık mesleğine geçerek önce Şam, ardından Mısır kadılığına getirildi. Üç yıl kadar kaldığı bu görevden 1550'de 80 akçe yevmiye ile emekli oldu, ücreti daha sonra 100 akçeye yükseltildi.

Hayatının bundan sonraki yıllarını Eyüp Nişancası'nda ağabeyi Mustafa Çelebi'nin camii yakınındaki evinde geçiren Sâlih Çelebi, zamanını ilmî araştırma ve eser telifiyle geçirdi. Bu sırada Şehzade Bayezid'in isteği üzerine Cemâleddin Muhammed Avfî'nin tarih ve ahlâka dair Farsça eserini Türkçe'ye çevirdi. Şehzade de 100 akçelik emekli maaşına denk bir ücretle isteği üzerine Eyüp Medresesi müderrisliğinin kendisine verilme-

Celâlzâde Mustafa Çelebi'nin *Tabakâtü'l-memâlik ve derecâtü'l-mesâlik* adlı eserinin ilk iki sayfası (Süleymaniye Ktp., Ayasofya, nr. 3296)